

1. 10. 2019.

Specifičnosti kod podataka o transakcijama pozajmice iz programskog segmenta COBISS2/Pozajmica

Omogućena je priprema spiskova, statistika i eksporta podataka u programskoj opremi COBISS3 i za transakcije koje su evidentirane u programskom segmentu COBISS2/Pozajmica. Prilikom pripreme spiskova i statistika i za te transakcije važe definicije ispisa, a na taj način i sva pravila koja su definisana za pripremu spiskova i statistika za transakcije evidentirane u programskom segmentu COBISS3/Pozajmica.

Programski segment COBISS2/Pozajmica počeo je da se koristi 1992. godine. Dodavanjem novih funkcionalnosti na osnovu potreba biblioteka, u tom se segmentu menjao skup podataka koji se beleže u transakcijama. Slično važi i za podatke o transakcijama pozajmice evidentirane u COBISS3/Pozajmici. Podaci o transakcijama u pozajmici, koji su se beležili u programskom segmentu COBISS2/Pozajmica, u nekim se slučajevima razlikuju od podataka koji se evidentiraju prilikom izvođenja iste transakcije u programskom segmentu COBISS3/Pozajmica.

Te razlike utiču na to koje će se transakcije prilikom pripreme spiskova, statistika i eksporta podataka uvažavati i kako će podaci u tim spiskovima i statistikama biti sortirani.

U nastavku dokumenta najpre su opisane opšte razlike kod evidentiranja transakcija u pozajmici između segmenata COBISS2/Pozajmica i COBISS3/Pozajmica, te uticaj na upotrebu tih podataka prilikom pripreme spiskova, statistika i eksporta podataka. Zatim su za pojedine transakcije u pozajmici navedene i najznačajnije razlike između podataka u transakcijama evidentiranim u COBISS2/Pozajmici ili COBISS3/Pozajmici. Tamo gde je bilo potrebno, dodata su objašnjenja o tome kako te razlike mogu da utiču na pripremu spiskova, statistika i eksporta podataka.

1. Opšte

- Transakcije, koje su evidentirane naknadno (za unazad, na stariji datum), prilikom obuhvata podataka po datumu transakcije uvažavaju se tako što se uzima u obzir datum za koji je transakcija bila evidentirana, a ne više tekući datum kada je transakcija evidentirana.
- Korisničko ime
U transakcijama, koje su evidentirane u COBISS2/Pozajmici, korisnička imena su se upisivala velikim štampanim slovima (npr. MARIJA), a u transakcijama evidentiranim u COBISS3/Pozajmici, malim slovima (npr. marija).
- Broj članske karte i broj člana

Kod transakcija, evidentiranih u COBISS2/Pozajmici, broj članske karte i broj člana su isti. U COBISS3/Pozajmici reč je o dva različita broja, broj člana se ne menja i ostaje isti i prilikom promene broja članske karte.

Prilikom pripreme spiska transakcija kod člana (spisak *POZ-TR-02: Transakcije kod člana (broj člana)*), treba uvažavati činjenicu da kompletan spisak transakcija za izabranog člana možemo da dobijmo samo ako prilikom pripreme ispisa obuhvatimo i period kada je biblioteka još koristila COBISS2/Pozajmicu. To činimo pripremom spiska *POZ-TR-01: Transakcije kod člana (broj članske karte)*. U slučaju da je član promenio broj članske karte (komanda *RENAME* u COBISS2/Pozajmici), treba znati da se prilikom pripreme spiska neće uvažavati transakcije člana koje su izvedene na novom broju članske karte koji nije jednak broju upisanom kod parametra upita "Broj članske karte". U tom slučaju, za kompletan spisak transakcija treba kombinovati spisak *POZ-TR-01* sa spisakom *POZ-TR-02*.

- Oznaka podlokacije

Kod transakcija, koje su evidentirane u COBISS2/Pozajmici, kao oznaka podlokacije evidentirana je numerička oznaka odeljenja kojem podlokacija pripada. Kod biblioteka bez odeljenja, kao oznaka odeljenja evidentirana je oznaka 00. U transakcijama, koje su evidentirane u COBISS3/Pozajmici, beleži se oznaka podlokacije primerka građe kojim je transakcija evidentirana.

- Status u pozajmici

Podaci o statusu u pozajmici beleže se za transakcije koje su evidentirane u COBISS3/Pozajmici.

- Statistika aktivnih članova

Prilikom pripreme statistike aktivnih članova u COBISS2/Pozajmici uvažavali su se samo članovi koji su u vreme izrade statistike već upisani u lokalnu bazu podataka o članovima. Ako je aktivni član iz baze podataka o članovima izbrisan, nije se ubrajao u statistiku aktivnih članova. U COBISS3/Pozajmici, u aktivne članove ubrajaju se svi članovi kod kojih su u izabranom periodu evidentirane transakcije koje određujemo prilikom pripreme statistike. Takođe se uvažavaju članovi za koje više ne postoji zapis u lokalnoj bazi.

- Sortiranje podataka u statistikama

Prilikom sortiranja podataka u statistikama, u COBISS2/Pozajmici uvažavali su se podaci kod člana i/ili građe koji su u bazu podataka o članu/građi upisani u vreme pripreme ispisa, a ne podaci koji su važili u vreme evidentiranja transakcije. Izuzetak su podaci iz potpolja bibliografskog zapisa i polja s podacima o članovima, koji su bili definisani za svaku biblioteku posebno. Podrazumevana polja za podatke o članu su: *121A – kategorija* i *131A – stepen obrazovanja*, a za podatke o građi *001c – bibliografski nivo*, *675s – UDK za statistiku*, *101a – jezik*, *001b – vrsta zapisa* i *100e – kod za predviđene korisnike*. Ti se podaci već prilikom transakcije upisuju u podatke o transakciji; tako, oni prikazuju informacije iz vremena izvođenja transakcije. U COBISS3/Pozajmici, prilikom sortiranja, po pravilu se uvažavaju podaci koji su o članu i građi evidentirani kod pojedinačne transakcije i koji su važili u vremenu izvođenja transakcije. Kada je reč o sortiranju po podacima o članu ili građi, koji se ne evidentiraju u datotekama transakcija, prilikom sortiranja podataka uvažavaju se aktuelni podaci iz baze podataka o članovima i građi.

- Evidentiranje transakcija pozajmice e-knjiga (transakcija "11" – pozajmica van biblioteke)

Prilikom izvođenja transakcije sa e-knjigom, u COBISS2/Pozajmici je kao korisničko ime evidentirano *_EBOOKS*, a u COBISS3/Pozajmici *EbookService*. To treba uvažavati kod pripreme spiskova i statistika pozajmice e-knjiga koje dobijamo tako što kod pripreme ispisa kao parametar upita odredimo korisničko ime.

- Označavanje transakcija vremenskom značkom (datum, sat, minut, sekunda)
U COBISS2/Pozajmici sve transakcije su označavane datumom, satom i minutom izvođenja transakcije, dok se u COBISS3/Pozajmici beleže i sekunde. Neki postupci (npr. produžavanje velikog broja primeraka preko COBISS/OPAC-a ili COBISS+) generišu veliki broj transakcija kod istog člana u okviru jedne minute. Prilikom prenosa u bazu COBISS3, vremenska oznaka transakcije proširena je i sekundama (od 0 do 59). Uprkos tome, prilikom pripreme statistika u COBISS3 mogu se pojaviti odstupanja u poređenju s podacima u COBISS2/Pozajmici, kada je ista transakcija (npr. produžavanje velikog broja primeraka, gde su pojedini primerci deo kompleta), u okviru jedne minute kod istog člana ponovljena dva ili više puta. Prilikom pripreme spiskova i statistika u COBISS3, takva će se transakcija uvažavati samo jednom.
- Prilikom evidentiranja transakcija pozajmice e-knjiga, postoje razlike kod evidentiranja podataka o toj transakciji.
COBISS2/Pozajmica:
 - kod "Inventarski broj" evidentiran je COBISS.XX-ID zapisa s dopisanom oznakom /1;
 - kao odeljenje transakcije evidentirano je odeljenje 00;
 - datum pozajmice se nije evidentirao; datum pozajmice e-knjige isti je kao datum evidentiranja transakcije;
 - evidentirano je i vraćanje e-knjige (kao transakcija 17 – *vraćanje/brisanje građe iz evidencije kod člana*).COBISS3/Pozajmica:
 - kod pozajmice e-knjige odeljenje transakcije se ne beleži;
 - evidentiraju se podaci o članu (kategorija, odeljenje upisa, opština stalnog prebivališta, stepen obrazovanja);
 - evidentira se datum pozajmice;
 - kao podatak "Vrsta građe" evidentira se "20" – *ostalo*.

2. Razlike kod evidentiranja pojedinih transakcija u COBISS2/Pozajmici i COBISS3/Pozajmici

1 – upis člana

Ne postoje posebne razlike.

2 – promena podataka o članu

U transakcijama, koje su evidentirane u COBISS2/Pozajmici, nije evidentiran podatak o tome koja je vrsta podatka kod člana bila promenjena. Taj se podatak u COBISS3/Pozajmici evidentira kod "Napomena o transakciji". Prilikom pripreme spiska *POZ-C-05: Promene kod članova*, za promene podataka kod člana u vreme korišćenja COBISS2/Pozajmice, neće se ispisati informacija o tome koji su podaci bili promenjeni.

3 – promena tipa člana

Ta je transakcija evidentirana samo u COBISS2/Pozajmici.

4 – brisanje podataka o članu

U transakcijama, koje su evidentirane u COBISS2/Pozajmici, nije beležen podatak o razlogu za brisanje člana. Taj se podatak u COBISS3/Pozajmici beleži kod "Napomena o transakciji".

Zato se, prilikom pripreme spiska *POZ-C-04: Izbrisani članovi*, za članove, koji su izbrisani u periodu upotrebe COBISS2/Pozajmica, razlog za brisanje ne ispisuje.

5 – evidentiranje napomene kod člana (samo u COBISS2/Pozajmica)

Evidentiranje napomene kod člana, kao posebna transakcija, beležilo se samo u COBISS2/Pozajmici, a u COBISS3/Pozajmici promena napomene beleži se kao promena podataka kod člana.

Ako u spiskovima i statistikama želimo da uvažimo i evidentiranje napomene kod člana, prilikom njihove pripreme, za period rada u COBISS2/Pozajmici, potrebno je kod člana posebno izabrati takvu promenu podataka.

6 – promena broja

Ne postoje posebne razlike.

7 – poseta člana – razno

Ne postoje posebne razlike.

8 – postavljanje građe na lokaciju bibliobus

U transakcijama, koje su evidentirane u COBISS2/Pozajmici, kod ove transakcije, kao stanica evidentiranja transakcije, nije se beležila nijedna stanica, a u COBISS3/Pozajmici beleži se stanica "Poslednja stanica".

9 – vraćanje građe sa lokacije bibliobus

U transakcijama, koje su evidentirane u COBISS2/Pozajmici, kod ove transakcije, kao stanica evidentiranja transakcije, nije se beležila nijedna stanica, a u COBISS3/Pozajmici beleži se stanica "Poslednja stanica".

10 – ažuriranje privremene napomene o građi

U COBISS2/Pozajmici, kao ova transakcija beležilo se evidentiranje privremene napomene i evidentiranje stalne napomene kod građe. U slučaju evidentiranja privremene napomene o građi, evidentiran je i broj članske karte člana kod kojeg je privremena napomena o građi evidentirana. Kod stalne napomene o građi, koja je povezana sa izabranim primerkom građe, a ne sa pojedinim članom, kao broj članske karte zabeležen je broj *0000000*.

11 – pozajmica van biblioteke

Ne postoje posebne razlike.

12 – pozajmica u čitaonicu

U transakcijama, koje su evidentirane u COBISS2/Pozajmici, zabeležen je samo datum očekivanog vraćanja/isteka važenja. U transakcijama, koje su evidentirane u COBISS3/Pozajmici, evidentiraju se i datum pozajmice/rezervacije i datum očekivanog vraćanja/isteka važenja koji su zapravo isti.

13 – rezervacija zauzete građe

U transakcijama, koje su evidentirane u COBISS2/Pozajmici, datum rezervacije upisan je kod "Datum poslednjeg produženja". Ako bismo, prilikom pripreme eksporta podataka, želeli da uključimo i transakcije iz COBISS2/Pozajmice i da izbor dodatno ograničimo po datumu

rezervacije koji je upisan kod atributa "Datum pozajmice/rezervacije", transakcije iz COBISS2/Pozajmice ne bi bile uzete u obzir.

14 – rezervacija slobodne građe

U transakcijama, koje su evidentirane u COBISS2/Pozajmici, datum rezervacije upisan je kod "Datum poslednjeg produženja". Ako bismo, prilikom pripreme eksporta podataka, želeli da uključimo i transakcije iz COBISS2/Pozajmice i da izbor dodatno ograničimo po datumu rezervacije koji je upisan kod atributa "Datum pozajmice/rezervacije", transakcije iz COBISS2/Pozajmice ne bi bile uzete u obzir.

15 – dodeljivanje rezervisane građe članu

U transakcijama, koje su evidentirane u COBISS2/Pozajmici, datum dodele rezervisane građe članu evidentiran je kao "Datum produženja".

16 – produženje roka pozajmice

Ne postoje posebne razlike.

17 – vraćanje/brisanje građe iz evidencije kod člana

Ne postoje posebne razlike.

18 – vraćanje sa zadržkom

Za transakcije iz COBISS2/Pozajmice, datum vraćanja građe sa zadržkom evidentiran je kod "Datum poslednjeg produženja". Datum isteka važenja statusa *zadržano (B)*, za transakcije iz COBISS2/Pozajmice i COBISS3/Pozajmice, zabeležen je kao "Datum očekivanog vraćanja/isteka važenja". Datum izvođenja transakcije vraćanja sa zadržkom, vidljiv je u COBISS3/Pozajmici iz datuma te transakcije.

19 – evidentiranje gubitka građe

Za transakcije iz COBISS2/Pozajmice, datum evidentiranja gubitka građe zabeležen je kod "Datum poslednjeg produženja". Datum isteka važenja statusa *izgubljeno (L)*, u COBISS2/Pozajmici i COBISS3/Pozajmici, beležen je kao "Datum očekivanog vraćanja/isteka važenja". Datum izvođenja transakcije gubitka građe, vidljiv u COBISS3/Pozajmici iz datuma te transakcije.

20 – otpis primerka

Za transakcije iz COBISS2/Pozajmice, datum evidentiranja otpisa zabeležen je kod "Datum poslednjeg produženja". Datum izvođenja transakcije, vidljiv je u COBISS3/Pozajmici iz datuma te transakcije.

21 – promena datuma isteka

Ne postoje posebne razlike.

22 – početak cirkulacije serijskih publikacija

Ne postoje posebne razlike.

23 – transakcija u čitaonici

Ne postoje posebne razlike.

24 – poseta člana zbog pristupa internetu

Ne postoje posebne razlike.

25 – rezervacija za čitaonicu

Ne postoje posebne razlike.

26 – produženje telefonom

Kod transakcije produženja telefonom, u COBISS2/Pozajmici se kao korisničko ime beležilo *TEL** (npr. *TEL01*), a kod produženja se u COBISS3/Pozajmici beleži korisničko ime *sip2user**. To je potrebo imati u vidu kod pripreme statistika transakcija, ako ograničimo izbor transakcija na korisnička imena za bibliofon ili ako upotrebimo sortiranje podataka po korisničkim imenima.

27 – ažuriranje napomene o građi

Ova transakcija ne postoji u COBISS2/Pozajmici. Ažuriranje stalne i privremene napomene, u COBISS2/Pozajmici evidentirano je kao transakcija *10*.

28 – završetak cirkulacije serijskih publikacija

Ova transakcija ne postoji u COBISS2/Pozajmici.

29 – poseta nečlana

Ne postoje posebne razlike.

30 – međuodjeljska pozajmica

Ne postoje posebne razlike.

32 – evidentiranje plaćanja

Ne postoje posebne razlike.

33 – poseta člana u čitaonici

Ova transakcija ne postoji u COBISS2/Pozajmici.

34 – paketno brisanje podataka o neaktivnim članovima

Kod transakcije paketnog brisanja u COBISS2/Pozajmici, kao odeljenje transakcije evidentirano je odeljenje *00*. Podatak kod "Napomena o transakciji" nije se evidentirao – za to se u COBISS3/Pozajmici beleži "*neaktivni član*".

35 – aktivnost člana sa inventarom

Ova transakcija ne postoji u COBISS2/Pozajmici.

36 – preuzimanje rezervacije slobodne građe u obradu

Ova transakcija ne postoji u COBISS2/Pozajmici.

37 – zaključivanje obrade rezervacije slobodne građe

Ova transakcija ne postoji u COBISS2/Pozajmici.

38 – označavanje rezervisane građe kao građe koja nedostaje

Ova transakcija ne postoji u COBISS2/Pozajmici.

39 – ručno uređivanje spiska rezervacija

Ova transakcija ne postoji u COBISS2/Pozajmici.

41 – međubibliotečka pozajmica i 47 – međubibliotečko vraćanje

Korisničko ime, pod kojim je zavedena ova transakcija u COBISS2/Pozajmici, je *_ILL*. U COBISS3/Pozajmici beleži se korisničko ime osobe koja je transakciju evidentirala. Obično je to broj partnera kojem su dodati brojevi 99, tako da je taj broj 9-cifreni.

U transakcijama, koje su evidentirane u COBISS2/Pozajmici, nisu evidentirani podaci o broju članske karte člana, brojevi člana, kategorije člana i neki podaci o građi (bibliografski nivo, UDK za statistiku, jezik, tip zapisa i namena). Kod pripreme spiskova takve građe i statistika, treba imati u vidu da se, kod obuhvata podataka, kada odredimo parametre upita za te podatke o građi, te transakcije neće uvažavati. Ako kod sortiranja podataka u statistikama upotrebimo bilo koju od tih karakteristika građe, podaci o tim transakcijama svrstaće se u kategoriju "bez vrednosti".

51 – upis člana preko interneta

Ova transakcija ne postoji u COBISS2/Pozajmici.

52 – promena preko COBISS+ i mCOBISS

Prilikom izvođenja ove transakcije u COBISS2/Pozajmici, kod "Napomena o transakciji" nije bilo zabeleženo koji je podatak član promenio.

63 – rezervacija zauzete građe preko COBISS+ i mCOBISS

Kod izvođenja ove transakcije, u COBISS2/Pozajmici:

- nisu se beležili sledeći podaci o građi: bibliografski nivo, UDK za statistiku, jezik, tip zapisa i namena;
- datum rezervacije zabeležen je kod "Datum poslednjeg produženja";
- kod inventarskog broja evidentiran je inventarski broj primerka kod kojeg je član rezervisao zauzetu građu.

Kod pripreme spiskova ove građe i statistika treba imati u vidu da se, kod obuhvata podataka, kada odredimo parametre upita za gore napisane podatke o građi, te transakcije neće uvažavati. Ako prilikom sortiranja podataka u statistikama upotrebimo bilo koju od tih karakteristika građe, podaci o tim transakcijama biće zabeleženi u kategoriji "bez vrednosti". Ako bismo, prilikom pripreme eksporta podataka, želeli da uključimo i transakcije iz COBISS2/Pozajmice i izbor dodatno ograničimo po datumu rezervacije upisanom kod atributa "Datum pozajmice/rezervacije", te transakcije iz COBISS2/Pozajmice neće se uvažavati.

64 – rezervacija slobodne građe preko COBISS+ i mCOBISS

Prilikom izvođenja transakcije u COBISS2/Pozajmici nisu se evidentirali sledeći podaci o građi: bibliografski nivo, UDK za statistiku, jezik, tip zapisa i namena. Datum rezervacije je zabeležen kod "Datum poslednjeg produženja".

Kod pripreme spiskova ove građe i statistika treba imati u vidu da se, kod obuhvata podataka, kada odredimo parametre upita za gore napisane podatke o građi, te transakcije neće uvažavati. Ako prilikom sortiranja podataka u statistikama upotrebimo bilo koju od tih karakteristika građe, podaci o tim transakcijama biće zabeleženi u kategoriji "bez vrednosti". Ako bismo, prilikom pripreme eksporta podataka želeli da uključimo i transakcije iz COBISS2/Pozajmice i izbor dodatno ograničimo po datumu rezervacije upisanom kod atributa "Datum pozajmice/rezervacije", te transakcije iz COBISS2/Pozajmice neće se uvažavati.

65 – dodeljivanje rezervisane građe članu zbog otkazivanja rezervacije preko COBISS+ i mCOBISS

Prilikom izvođenja transakcije u COBISS2/Pozajmici nisu se evidentirali sledeći podaci o građi: bibliografski nivo, UDK za statistiku, jezik, tip zapisa i namena.

Kod pripreme spiskova ove građe i statistika treba imati u vidu da se, kod obuhvata podataka, kada odredimo parametre upita za gore napisane podatke o građi, te transakcije neće uvažavati. Ako prilikom sortiranja podataka u statistikama upotrebimo bilo koju od tih karakteristika građe, podaci o tim transakcijama biće zabeleženi u kategoriji "bez vrednosti".

66 – produženje preko COBISS+ i mCOBISS

Prilikom izvođenja transakcije u COBISS2/Pozajmici nisu se evidentirali sledeći podaci o građi: bibliografski nivo, UDK za statistiku, jezik, tip zapisa i namena.

Kod pripreme spiskova ove građe i statistika treba imati u vidu da se, kod obuhvata podataka, kada odredimo parametre upita za gore napisane podatke o građi, te transakcije neće uvažavati. Ako prilikom sortiranja podataka u statistikama upotrebimo bilo koju od tih karakteristika građe, podaci o tim transakcijama biće zabeleženi u kategoriju "bez vrednosti".

67 – otkazivanje rezervacije preko COBISS+ i mCOBISS

Prilikom izvođenja transakcije u COBISS2/Pozajmici nisu se evidentirali sledeći podaci o građi: bibliografski nivo, UDK za statistiku, jezik, tip zapisa i namena. COBISS.XX-ID građe, za koju je izvedeno otkazivanje, zabeležen je u polju "Inventarski broj".

Kod pripreme spiskova ove građe i statistika treba imati u vidu da se, kod obuhvata podataka, kada odredimo parametre upita za gore navedene podatke o građi, te transakcije neće uvažavati. Ako prilikom sortiranja podataka u statistikama upotrebimo bilo koju od tih karakteristika građe, podaci o tim transakcijama biće zabeleženi u kategoriju "bez vrednosti". Ako bismo, prilikom pripreme eksporta podataka, želeli da uključimo transakcije iz COBISS2/Pozajmice, kod ograničenja izbora građe po inventarskim brojevima, kao inventarski brojevi uvažavaće se upisani COBISS.XX-ID-ovi. Ako u eksport podataka bude uključen i atribut "Inventarski broj", za transakcije otkazivanja zauzete građe iz COBISS2/Pozajmice u tom atributu nalaziće se podatak o COBISS.XX-ID zapisa.